

Οδηγός εφαρμογής προτύπων Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης 5 & 6

Οι διατάξεις για την εφαρμογή των προτύπων Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 5 και 6 έχουν ως στόχο την αειφορική διαχείριση των γεωργικών εδαφών. Οι υποχρεώσεις των γεωργών περιγράφονται στις παραγράφους 1 έως 3 του άρθρου 5 της αριθ. 1313/178948/09.06.2023 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ Β' 3777).

ΚΓΠΚ 5: Διαχείριση της κατεργασίας του εδάφους για τη μείωση του κινδύνου υποβάθμισης και διάβρωσης του εδάφους, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη την κλίση του εδάφους

Εικόνα 1 Ιδανική καλλιέργεια κατά τις ισοψείς

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ

Α. Σε αγροτεμάχια **αροτραίων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη από 6% και έως 12%** η άροση πρέπει να γίνεται κατά τις ισοψείς ή διαγώνια. Αυτή η παραδοσιακή πρακτική εξασφαλίζει ότι σε πιθανή έντονη βροχόπτωση δε θα παρασυρθεί το επιφανειακό και πιο γόνιμο έδαφος, προς τα κατόντη εκπλένοντας τα απαραίτητα για την ανάπτυξη της καλλιέργειας θρεπτικά στοιχεία. Απαιτείται προσεκτικός χειρισμός των γεωργικών ελκυστήρων για την αποφυγή του κινδύνου ανατροπής.

Εικόνα 2. Στο αγροτεμάχιο 1 έχει γίνει σωστή άροση κατά τις ισοψείς ενώ στο **αγροτεμάχιο 2 η άροση δεν είναι η ενδεδειγμένη και με βροχόπτωση θα προκληθεί διάβρωση του εδάφους**

Ενημερωτικός Οδηγός στο πλαίσιο της ενημέρωσης για την Αιρεσιμότητα της ΚΑΠ από το 2023

- Καλύπτει τα πρότυπα 5 & 6 που σχετίζονται με την κατεργασία και την κάλυψη του εδάφους
- Απευθύνεται στους γεωργούς ως βοήθημα για την ορθή εφαρμογή των νομικών διατάξεων.

Η Αιρεσιμότητα αποτελεί το θεμέλιο της αειφορίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ ΚΓΠΚ 5

Β. Σε αγροτεμάχια αροτραίων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη από 12% οι γεωργοί πρέπει να αφήνουν κάθετα στην κλίση (δηλαδή κατά τις ισοϋψείς) ακαλλιέργητες ζώνες ανάσχεσης πλάτους 5 μέτρων σε απόσταση 40 μέτρων μεταξύ τους. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να εφαρμόζεται συλλογικά (από περισσότερους γεωργούς), αρκεί τα αγροτεμάχια να εφάπτονται. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να καλύπτεται εν όλω ή εν μέρει από ήδη υπάρχουσες αναβαθμίδες, αναχώματα και νησίδες φυσικής βλάστησης/άγριας ζωής. Κάθε ένα από αυτά τα στοιχεία μπορεί να έχει πλάτος μικρότερο των 5 μέτρων, όμως αθροιστικά θα πρέπει να καλύπτουν την ανωτέρω αναλογία. Η αναλογία αυτή μπορεί να επιτυγχάνεται και τμηματικά, δηλαδή 20 μέτρα κεκλιμένου αγροτεμαχίου 2,5 μέτρα ζώνης ανάσχεσης – 32 μέτρα κεκλιμένου αγροτεμαχίου 4 μέτρα ζώνης ανάσχεσης.

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ:

Τα αγροτεμάχια με αναβαθμίδες καθώς δεν διατρέχουν κίνδυνο διάβρωσης.

Εικόνα 3 Αγροτεμάχιο με κλίση και ζώνη ανάσχεσης φυτεμένη με θάμνους ή δένδρα

Γ. Σε αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 15% απαγορεύεται η άροση από 1 Νοεμβρίου εκάστου έτους έως και 15 Μαρτίου του επόμενου έτους. Αυτή η πρακτική προστατεύει το έδαφος στις περιπτώσεις έντονων βροχοπτώσεων. Σε συνδυασμό δε με φυτοκάλυψη εξασφαλίζει την αειφορία των εδαφών.

Δ. Για τον ίδιο λόγο απαγορεύε-

ται η καταστροφή των ξερολιθιών, αναχωμάτων και των φυσικών πρανών στα όρια των αγροτεμαχίων.

Ε. Η άρδευση στα αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 6% δεν πρέπει να γίνεται με τη μέθοδο της κατάκλυσης, διότι αυξάνεται ο κίνδυνος διάβρωσης του εδάφους.

ΚΓΠΚ 6: Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες

Επιβάλλεται η ύπαρξη φυτικής κάλυψης κατ' ελάχιστον την περίοδο από 15 Νοεμβρίου εκάστου έτους έως και 5 Μαρτίου του επόμενου έτους:

α. σε όλα τα αγροτεμάχια με αροτραίες καλλιέργειες

β. στα αγροτεμάχια **μονίμων καλλιεργειών** με κλίση πάνω από 10%.

Η κάλυψη του εδάφους μπορεί να γίνεται :

1. με ύπαρξη χειμερινής καλλιέργειας σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξης στα αρόσιμα αγροτεμάχια ,
 2. με φυτικά υπολείμματα της προηγούμενης καλλιέργειας, ή/και
 3. με αυτοφυή βλάστηση οπότε δεν πρέπει να εφαρμόζεται ζιζανιοκτονία κατά την προαναφερθείσα ευαίσθητη περίοδο, ή/και
 4. με την εφαρμογή άλλης πρακτικής ισοδύναμου αποτελέσματος, δηλαδή προστασίας του εδάφους κατά την προαναφερθείσα ευαίσθητη περίοδο. Τέτοιες πρακτικές μπορεί να είναι:
- η πρακτική της σποράς φυτών εδαφοκάλυψης, η οποία μπορεί να **ενισχύεται οικονομικά** στο πλαίσιο του οικολογικού προγράμματος 31.3 «Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης, με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας»
 - η εφαρμογή φυτικού υλικού (όπως φύλλα, κλαδιά, άχυρο, υπολείμματα καλλιεργειών ή κομπόστ, πριονίδι κ.ά.)

Στις **μόνιμες καλλιέργειες** ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί με όλους τους παραπάνω τρόπους αλλά ΚΑΙ με :

- συγκαλλιέργεια με κάποια αροτραία καλλιέργεια ή αρωματικά φυτά ή
- με ψυχανθή που σπέρνονται και ενσωματώνονται στο έδαφος, πρακτική η οποία μπορεί να **ενισχύεται οικονομικά** στο πλαίσιο του οικολογικού προγράμματος 31.3 «Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης, με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας».

Η ύπαρξη εδαφοκάλυψης συμβάλλει στην προστασία των εδαφών από τη διάβρωση, στη διατήρηση και αύξηση της οργανικής ουσίας και στην προστασία των υδροφορέων από τη ρύπανση

ΕΙΔΙΚΗ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ : Εφόσον απαιτείται να γίνει προετοιμασία του εδάφους για την επόμενη εαρινή καλλιέργεια, η εδαφοκάλυψη μπορεί να τερματιστεί έως και τέσσερις (4) εβδομάδες πριν την προθεσμία της 5 Μαρτίου. Δηλαδή, οι γεωργοί μπορούν να διακόψουν την εδαφοκάλυψη στις 7 Φεβρουαρίου και να ξεκινήσουν άμεσα την προετοιμασία του εδάφους.

Η εδαφοκάλυψη πρέπει να αποδεικνύεται για το χρονικό διάστημα που αναφέρεται και όχι σε μια μόνο χρονική στιγμή. Ο έλεγχος θα βασίζεται και σε χρήση δορυφορικών δεδομένων σε διαφορετικές χρονικές στιγμές (συμπεριλαμβανομένων των ορίων της ευαίσθητης περιόδου). Η κάλυψη μπορεί να είναι διαφορετικού βαθμού σε διαφορετικές χρονικές στιγμές λόγω του βαθμού ανάπτυξης των φυτών και του βαθμού αποσύνθεσης των υπολειμμάτων. Σε κάθε περίπτωση όμως ΔΕΝ πρέπει να φαίνεται ακάλυπτο έδαφος για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κατά την προαναφερθείσα ευαίσθητη περίοδο δεν επιτρέπεται η εφαρμογή ζιζανιοκτονίας, ούτε το όργωμα, το οποίο θα έχει ως συνέπεια τη διακοπή της κάλυψης, εκτός εάν ακολουθήσουν άμεσα ενέργειες για νέα εδαφοκάλυψη. Η μη εφαρμογή εδαφοκάλυψης οδηγεί σε επιβολή κύρωσης.

Παραδείγματα για το πρότυπο της εδαφοκάλυψης ΚΓΠΚ 6

Παραδείγματα Συμμόρφωσης

1. Καλλιέργεια βαμβακιού -> Συγκομιδή τον Οκτώβριο -> Υπολείμματα στελεχών στο αγροτεμάχιο ή και αυτοφυής βλάστηση όλο το χειμώνα μέχρι 5/03
2. Καλλιέργεια βαμβακιού -> Συγκομιδή τον Οκτώβριο -> Όργωμα για φυτοϋγειονομικούς λόγους -> Σπορά χειμερινής καλλιέργειας (κριθάρι, βίκος και άλλα)
3. Καλλιέργεια καλαμποκιού -> Συγκομιδή Σεπτέμβριο - Οκτώβριο -> Υπολείμματα στελεχών στο αγροτεμάχιο ή και αυτοφυής βλάστηση μέχρι 5/03 -> Όργωμα και σπορά
4. Καλλιέργεια καλαμποκιού -> Συγκομιδή Σεπτέμβριο - Οκτώβριο -> Απομάκρυνση υπολειμμάτων με όργωμα -> Σπορά φυτού εδαφοκάλυψης (π.χ βίκος) και διατήρηση μέχρι 5/03 -> Ενσωμάτωση φυτού εδαφοκάλυψης και σπορά
5. Καλλιέργεια κηπευτικών -> συγκομιδή Οκτώβριο -> σπορές χειμερινών κηπευτικών και διατήρηση έως 5/03.

Παραδείγματα ΜΗ Συμμόρφωσης που οδηγούν σε επιβολή κυρώσεων

1. Καλλιέργεια βαμβακιού -> Συγκομιδή τον Οκτώβριο -> Όργωμα για φυτοϋγειονομικούς σκοπούς -> Ακάλυπτο έδαφος
2. Καλλιέργεια καλαμποκιού -> Συγκομιδή Σεπτέμβριο -> Απομάκρυνση ή ενσωμάτωση υπολειμμάτων -> Άροση εδάφους (άρα ακάλυπτο έδαφος) -> Σπορά την άνοιξη
3. Καλλιέργεια κηπευτικών -> Συγκομιδή Οκτώβριο -> Ακάλυπτο αγροτεμάχιο
4. Καλλιέργεια χειμερινών κηπευτικών -> Συγκομιδή Ιανουάριο -> Ακάλυπτο αγροτεμάχιο

Εικόνα 4. Έδαφος καλυμμένο με καλαμιά και αυτοφυή βλάστηση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
& ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Βρείτε τον οδηγό στο
www.minagric.gr και
στο
www.agrotikianaptixi.gr